

RIJEČ UREDNICE / A WORD FROM THE EDITOR-IN-CHIEF

Ovogodišnji broj časopisa *Historijska traganja* nastavlja biti odraz ključne zamisli međunarodne redakcije koja ga već tri godine uređuje i stavlja akcenat na kvalitet u zahtjevnoj, istraživački iscrpnoj i neizvjesnoj *potrazi* za povijesnim činjenicama iz bliže ili dalje prošlosti. Izazovi istraživača su veliki, bilo da se bave starijom historijom gdje se osjeća nedostatak vjerodostojnih povijesnih vrela ili novijom i savremenom historijom koja podrazumijeva istančanu sposobnost selekcije u obilju brojnih, više ili manje značajnih izvora. Problem nedostatka, nesređenosti i nedostupnosti arhivske građe dijele svi zajedno, dok je tema koja se izučava, kao i umijeće autora da prikupi, analizira i sintetizira povijesne činjenice i kontekstualizira ih, ono što na koncu razlikuje tekstove i određuje im mjesto i značaj u bosanskohercegovačkoj historiografiji.

Historijska traganja br. 22. zadržala su već utemeljene rubrike i pred sud javnosti predočavaju šest izvornih naučnih radova. Pored toga, ovaj broj donosi devet prikaza najnovijih izdanja iz domena humanističkih nauka i pri tome, na naše posebno zadovoljstvo, prikaze tri knjige u izdanju Instituta za historiju, monografija naših uvaženih kolegica Ramize Smajić i Hane Younis te profesora Esada Kurtovića.

Prvi članak u ovom broju, članak Esada Kurtovića, donosi nova saznanja, korigira i dopunjava dosadašnje rezultate historiografije o vlasteli Humske zemlje i Krajine Radivojevićima – Vlatkovićima pri čemu posebno ističe da je “zadatak historičara da neprestano propituje, predlaže, nalazi, popravlja i, u skladu sa mogućnostima, učestvuje u interaktivnim procesima valorizacije predloženog i napisanog”.

Članak kolege Amira Džinića rezultat je predanog rada na dokumentima osmanskog arhiva u Istanbulu koji nam otkrivaju nove činjenice o

složenoj, kritičnoj situaciji u Bosanskom ejaletu za vrijeme uprave valija Mahmud Hamdi-paše i Davud-paše (1832–1835), periodu neposredno poslije sloma Pokreta za autonomiju.

Devetnaestim stoljećem, aktivnošću valije Topal Osman-paše bavi se i Giorgio Ennas u svom članku u kojem govori o epidemiji kolere 1866. i 1867. godine u Bosanskom vilajetu, strategiji i mjerama koje su poduzete s ciljem njene eliminacije i njihovom značaju za aktualne prekogranične odnose i potrebu jačanja granica Osmanskog carstva.

Četvrti članak u ovogodišnjem broju vrlo je zanimljiv i zaokružen tekst Saše Ilića koji govori o posljedicama raskola Staljin – Tito, o jačanju interesovanja, pa potom i političke, ekonomske i kulturne saradnje Zapada i Jugoslavije pri čemu je posebnu pažnju posvetio posjeti predstavnika Komiteta za usluge američkih prijatelja (udruženja osnovanog 1917. u Filadelfiji pod okriljem protestantskog Vjerskog društva prijatelja, kveкера) koji su tokom septembra i oktobra 1950. godine boravili u Jugoslaviji, obišli skoro sve republike i u detaljnom izvještaju iznijeli svoje impresije koje su u značajno novom svjetlu predstavile Jugoslaviju.

Ehlimana Memišević u svom članku vješto analizira odnos između islama, demokratije i ljudskih prava predstavljen u islamskim publikacijama u Bosni i Hercegovini u periodu od 1980. do 2010. godine, u kojima je naglašena njihova kompatibilnost, ali bez intencija nametanja političkih ideja, zahtjeva za primjenom šerijata ili uspostave islamske države.

Posljednji članak u ovom broju kolege Hamze Karčića govori o značaju dokumenta Američke vlade deklasificiranih 2013. godine, nastalih u periodu od 1990. do 1995. u američkoj obavještajnoj zajednici. Ovi, sada dostupni dokumenti dodatno osvjetljavaju percepciju o situaciji i mogućem razvoju događaja u Bosni i Hercegovini koja je dostavljena Federalnoj vladi SAD i sigurno utjecala na njene konkretne političke poteze.

Poslije šest izvornih naučnih članaka, *Historijska traganja* 22. na znane šire čitalačke publike donose devet prikaza vrijednih naučnih publikacija, pri čemu su se i ovaj put iskazaliiskusni, afirmisani historičari, već

primijećeni saradnici našeg časopisa, ali i oni koji tek trebaju hrabro da zakorače u polje nauke: Amina Šehović, Enes Dedić, Vedrana Šimić, Alen Nuhanović, Amir Džinić, Dražen Janko, Enida Dučić, Sanja Gladanac-Petrović i Mehmed Hodžić.

Ovako kratko prikazan sadržaj ovogodišnjeg broja časopisa svjedoči o širokoj plejadi tema koje se kreću smjelo i neupitno naučno utemeljeno od srednjeg vijeka pa sve do naše nedavne prošlosti. Sigurna sam da predočeni tekstovi predstavljaju vrijedno saznanje, dopunu i korekciju dosadašnjeg akumuliranog znanja i da će na svojevrsan način potaknuti daljnja istraživanja na ovim ili bliskim temama, jačanje naučnog dijaloga i doprinijeti sveukupnom razvoju historiografije koji će časopis *Historijska traganja* i dalje nastojati pratiti i prenijeti na svojim stranicama.

Dr. Dženita Sarač-Rujanac